

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра ботаніки та захисту рослин

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан агрономічного факультету
Іван МРИНСЬКИЙ

« 23 » червня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ КАРАНТИНУ РОСЛИН»

освітній рівень перший (бакалаврський)

спеціальність 202 «Захист і карантин рослин»

освітня програма Захист і карантин рослин

факультет Агрономічний

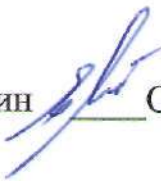
Робоча програма навчальної дисципліни «Основи карантину рослин» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за освітньою програмою Захист і карантин рослин зі спеціальності 202 «Захист і карантин рослин»

Розробники: Макуха О.В., доцент кафедри ботаніки та захисту рослин, к. с.-г. н.

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри ботаніки та захисту рослин
Протокол від « 04 » червня 2020 року № 10

Схвалено методичною комісією агрономічного факультету
Протокол від « 05 » червня 2020 року № 3

Затверджено на Вченій раді агрономічного факультету
Протокол від « 23 » червня 2020 року № 12

В.о. завідувача кафедри ботаніки та захисту рослин Олена МАРКОВСЬКА

« 23 » червня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,0	Галузь знань 20 “Аграрні науки та продовольство”	Обов’язковий компонент	
Змістових частин – 2	Спеціальність: 202 “Захист і карантин рослин”	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		2020-й	
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
		28 год.	
		Практичні, семінарські	
		30 год.	
		Лабораторні	
		год.	
		Самостійна робота	
		62 год.	
Індивідуальні завдання:			
-			
Вид контролю: екзамен			

* Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета освоєння дисципліни “Основи карантину рослин”: ознайомити здобувачів вищої освіти із законодавством, державним управлінням у сфері карантину рослин, сформувати теоретичні знання і практичні навички розробки та застосування фітосанітарних заходів, моніторингу і боротьби з регульованими шкідливими організмами.

Завдання:

- формування теоретичних уявлень і практичних навичок з карантину рослин, міжнародного співробітництва та торгівлі;
- ознайомлення з основними термінами, вимогами законодавства у сфері карантину рослин;
- вивчення порядку проведення інспектування, огляду, фітосанітарної експертизи (аналізів), нагляду, обстеження, моніторингу, знезараження об'єктів регулювання;
- ознайомлення зі структурою та функціями органів державної виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері карантину рослин, порядком та напрямками діяльності фітосанітарних лабораторій;
- вивчення вимог оформлення і видачі документації з карантину рослин;
- формування теоретичних знань та практичних навичок розробки і застосування фітосанітарних заходів з урахуванням конкретних умов; виявлення, моніторингу та боротьби з регульованими шкідливими організмами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: основні терміни карантину рослин; законодавство з карантину рослин та відповідальність за його порушення; порядок міжнародного співробітництва у сфері карантину рослин; перелік регульованих шкідливих організмів, об'єктів регулювання; структуру, функції, напрями діяльності територіальних органів Держпродспоживслужби, державної фітосанітарної лабораторії області; права та обов'язки посадових осіб, суб'єктів господарювання у сфері карантину рослин; порядок проведення інспектування, огляду, фітосанітарної експертизи (аналізів), нагляду, обстеження, моніторингу, знезараження об'єктів регулювання; види та правила виконання фітосанітарної експертизи; вимоги до документації, яку надають суб'єктам господарювання територіальні органи Держпродспоживслужби та фітосанітарні лабораторії; порядок введення карантинного режиму та визначення вільних зон.

вміти: користуватись законом України «Про карантин рослин», «Переліком регульованих шкідливих організмів» та іншими чинними нормативними документами; оформляти заяви до Держпродспоживслужби, сертифікати, акти та іншу документацію; розробляти та застосовувати фітосанітарні заходи з урахуванням конкретних умов; виявляти, проводити моніторинг та боротьбу з

регульованими шкідливими організмами; використовувати в процесі господарської діяльності інформаційні ресурси державних органів у сфері карантину рослин.

Вимоги до результатів освоєння змісту дисципліни

Вивчення дисципліни «Основи карантину рослин» спрямовано на формування у здобувачів вищої освіти програмних компетентностей:

загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11. Здатність працювати в міжнародному контексті.

спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 2. Здатність інспектувати об'єкти регулювання з метою забезпечення дотримання ними фітосанітарних заходів у процесі виробництва, зберігання, транспортування, реалізації, експорту, імпорту, транзиту продукції рослинного походження.

ФК 4. Здатність виявляти, локалізувати і ліквідувати регульовані шкідливі організми за результатами інспектування та фітосанітарної експертизи.

ФК 7. Здатність здійснювати фітосанітарний моніторинг щодо виявлення, ідентифікації та визначення особливостей біології та екології шкідливих організмів в Україні та відповідно до угод СОТ, СФЗ, європейських вимог.

ФК 9. Здатність організовувати заходи із захисту і карантину рослин підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами, діяльність яких пов'язана із користуванням землею, водними об'єктами, вирощуванням рослин сільськогосподарського та іншого призначення, їх реалізацією, переробкою, зберіганням і використанням відповідно до угод СОТ, СФЗ, європейських вимог.

soft skills: здатність логічно і критично мислити, брати на себе відповідальність, самостійно приймати рішення.

Програмні результати навчання дисципліни «Основи карантину рослин»:

ПРН 10. Навчати, контролювати і оцінювати професійні навички працівників, задіяних у виконанні заходів із захисту і карантину рослин.

ПРН 11. Дотримуватися вимог законодавства у сфері захисту і карантину рослин та оперативно реагувати на зміни в законодавстві.

ПРН 14. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРН 16. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.

“Основи карантину рослин” є обов'язковою дисципліною, для вивчення якої необхідні знання, вміння, навички, сформовані попередніми дисциплінами.

“Ботаніка”

Знання: морфології та систематики рослин, закономірностей розподілу рослинних угруповань, взаємозв'язків між рослинами в різних фітоценозах, взаємозалежності між різними компонентами біогеоценозу.

Уміння: вести фенологічні спостереження в природі.

Навички: відрізняти основні типи рослинного покриву, ботанічно грамотно характеризувати їх в описах, замальовках та інших матеріалах; проведення самостійних досліджень в польових умовах.

Для успішного освоєння дисципліни повинні бути сформовані компетенції на пороговому рівні.

Єдність об'єктів і методів дослідження зумовлює тісні взаємозв'язки дисципліни “Основи карантину рослин” з навчальними дисциплінами, які будуть вивчатись у подальшому: “Карантинні шкідливі організми”, “Карантинна лабораторна експертиза”, “Загальна ентомологія”, “Загальна фітопатологія”, “Сільськогосподарська ентомологія”, “Сільськогосподарська фітопатологія”, “Агрофармакологія”, “Біологічний захист рослин”.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістова частина 1. Законодавство, міжнародне співробітництво, види карантину рослин

Тема 1. Вступ до дисципліни

Поняття карантину рослин. Предмет, методи і завдання навчальної дисципліни «Основи карантину рослин», її зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Знайомство з регульованими шкідливими організмами. Історія карантину рослин.

Тема 2. Законодавство у сфері карантину рослин

Закон України «Про карантин рослин», сфера його дії, структура, розділи та статті. Перелік регульованих шкідливих організмів, його структура. Перелік об'єктів регулювання для цілей контролю за переміщенням територією України, перелік об'єктів регулювання для цілей імпорту, експорту та реекспорту, їх структура. Порядок проведення інспектування, огляду, фітосанітарної експертизи (аналізів), повторної фітосанітарної (арбітражної) експертизи (аналізів), нагляду, обстеження, моніторингу, знезараження об'єктів регулювання, оформлення сертифікатів, передбачених Законом України “Про карантин рослин”, контролю за проведенням огляду в частині відбору зразків та вибіркового контролю за проведенням фітосанітарної експертизи (аналізів). Відповідальність за порушення законодавства про карантин рослин.

Тема 3. Міжнародне співробітництво у сфері карантину рослин

Міжнародні договори. Участь України в міжнародних організаціях з карантину рослин. Європейська та Середземноморська організація захисту рослин (European and Mediterranean Plant Protection Organization), її функції. Заходи збереження здоров'я рослин на міжнародному рівні.

Тема 4. Міжнародна конвенція про захист рослин

Прийняття Міжнародної конвенції про захист рослин та приєднання до неї України. Структура Міжнародної конвенції. Мета і зобов'язання, основні терміни. Фітосанітарна сертифікація. Вимоги до імпорту. Порядок міжнародного співробітництва. Регіональні організації із захисту рослин. Комісія з фітосанітарних заходів у рамках ФАО ООН. Вирішення спорів. Зразки фітосанітарних сертифікатів.

Тема 5. Зовнішній карантин рослин

Поняття зовнішнього карантину рослин. Фітосанітарний контроль на державному кордоні. Обов'язки державного фітосанітарного інспектора під час огляду підкарантинних матеріалів. Порядок ввезення і фітосанітарний контроль об'єктів регулювання, що прибувають в Україну. Порядок оформлення документів на експорт рослинної продукції.

Тема 6. Внутрішній карантин рослин

Організація та завдання внутрішнього карантину рослин. Визначення наявності карантинних організмів шляхом обстеження. Порядок введення та скасування карантинного режиму. Правила проведення науково-дослідних робіт з карантинними організмами на території України. Обов'язки суб'єктів господарювання, посадових осіб.

Змістова частина 2. Державне управління та фітосанітарні заходи з карантину рослин

Тема 7. Державне управління у сфері карантину рослин

Органи, що здійснюють державне управління у сфері карантину рослин та їх повноваження. Посадові особи, які здійснюють державний контроль з карантину рослин, їх права та обов'язки. Права та обов'язки осіб у сфері карантину рослин. Структура Держпродспоживслужби, функції та завдання її структурних підрозділів у сфері карантину рослин.

Тема 8. Фітосанітарна експертиза (аналізи)

Відбір зразків та порядок проведення фітосанітарної експертизи (аналізів). Уповноваження на проведення огляду та фітосанітарної експертизи (аналізів). Структура та функції державної фітосанітарної лабораторії. Види фітосанітарної експертизи та їх характеристика. Повторна фітосанітарна (арбітражна) експертиза (аналізи). Реєстр уповноважених фітосанітарних лабораторій. Реєстр виданих фітосанітарних сертифікатів.

Тема 9. Розробка та застосування фітосанітарних заходів

Поняття та мета проведення фітосанітарних заходів. Поняття та визначення належного рівня фітосанітарного захисту. Розробка, перегляд, внесення змін, прийняття фітосанітарних заходів. Аналіз ризику та управління ризиком.

Тема 10. Виявлення та моніторинг регульованих шкідливих організмів

Реєстрація осіб, які здійснюють господарську діяльність, пов'язану з виробництвом та обігом об'єктів регулювання. Система раннього попередження про карантинні організми. Контроль за переміщенням об'єктів регулювання територією України. Порядок видачі карантинного сертифіката та висновку фітосанітарної експертизи (аналізів). Відмова у видачі карантинного сертифіката та підстави його анулювання. Місця виробництва або виробничі ділянки, вільні від регульованих шкідливих організмів.

Тема 11. Боротьба з регульованими шкідливими організмами

Біологічний контроль за шкідливими організмами. Проведення фумігації об'єктів регулювання. Порядок запровадження та скасування карантинного режиму в Україні. Рішення про запровадження та скасування карантинного режиму. Фітосанітарні заходи, що проводяться в карантинній зоні.

Тема 12. Міжнародна торгівля

Імпорт об'єктів регулювання. Пункти карантину рослин у пунктах пропуску на державному кордоні. Фітосанітарний контроль: стандартний, вибіркового, розширений. Порядок поводження з вантажами, яким було відмовлено у ввезенні. Виявлення вогнища карантинних організмів у країні походження, реекспорту або транзиту. Фітосанітарні процедури вантажів у митницях призначення. Фітосанітарний контроль вантажів з об'єктами регулювання, що експортуються, імпортуються або реекспортуються.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових частин і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістова частина 1. Законодавство, міжнародне співробітництво, види карантину рослин												
Тема 1. Вступ до дисципліни	8	2	2			4						
Тема 2. Законодавство у сфері карантину рослин	10	2	2			6						
Тема 3. Міжнародне співробітництво у сфері карантину рослин	8	2	2			4						
Тема 4. Міжнародна конвенція про захист рослин	10	2	2			6						
Тема 5. Зовнішній карантин рослин	8	2	2			4						
Тема 6. Внутрішній карантин рослин	8	2	2			4						
Разом за змістовою частиною 1	52	12	12			28						
Змістова частина 2. Державне управління та фітосанітарні заходи з карантину рослин												
Тема 7. Державне управління у сфері карантину рослин	16	4	4			8						
Тема 8. Фітосанітарна експертиза (аналізи)	16	4	4			8						
Тема 9. Розробка та застосування фітосанітарних заходів	8	2	2			4						
Тема 10. Виявлення та моніторинг регульованих шкідливих організмів	12	2	4			6						
Тема 11. Боротьба з регульованими шкідливими організмами	8	2	2			4						
Тема 12. Міжнародна торгівля	8	2	2			4						
Разом за змістовою частиною 2	68	16	18			34						
Усього годин	120	28	30			62						

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до дисципліни	2
2	Законодавство у сфері карантину рослин	2
3	Міжнародне співробітництво у сфері карантину рослин	2
4	Міжнародна конвенція про захист рослин	2
5	Зовнішній карантин рослин	2
6	Внутрішній карантин рослин	2
7	Державне управління у сфері карантину рослин	4
8	Фітосанітарна експертиза (аналізи)	4
9	Розробка та застосування фітосанітарних заходів	2
10	Виявлення та моніторинг регульованих шкідливих організмів	2
11	Боротьба з регульованими шкідливими організмами	2
12	Міжнародна торгівля	2
	Разом	28

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення термінів карантину рослин	2
2	Перелік регульованих шкідливих організмів. Класифікація рослинної продукції	2
3	Структура та напрями діяльності управління фітосанітарної безпеки Держпродспоживслужби	2
4	Структура та функції державної фітосанітарної лабораторії області	2
5	Об'єкти регулювання для цілей імпорту, експорту та реекспорту	2
6	Об'єкти регулювання для цілей контролю за переміщенням територією України	2
7	Порядок проведення інспектування, огляду, фітосанітарної експертизи (аналізів), нагляду, обстеження, моніторингу, знезараження об'єктів регулювання	4
8	Фітосанітарна експертиза (аналізи)	4
9	Вимоги до документації, що оформляється при проведенні фітосанітарних процедур та відборі зразків	2
10	Вимоги до документації, яку надають суб'єктам господарювання територіальні органи Держпродспоживслужби та фітосанітарні лабораторії	4
11	Платні послуги у сфері карантину рослин	2
12	Інформаційне забезпечення карантину рослин	2
	Разом	30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до дисципліни. Законодавство з карантину рослин	4
2	Визначення термінів карантину рослин. Перелік регульованих шкідливих організмів. Класифікація рослинної продукції	6
3	Міжнародне співробітництво у сфері карантину рослин. Структура та напрями діяльності Держпродспоживслужби	4
4	Міжнародна конвенція про захист рослин. Структура та напрями діяльності державної фітосанітарної лабораторії	6
5	Зовнішній карантин рослин. Об'єкти регулювання для цілей імпорту, експорту та реекспорту	4
6	Внутрішній карантин рослин. Об'єкти регулювання для цілей контролю за переміщенням територією України	4
7	Державне управління у сфері карантину рослин. Порядок проведення інспектування, огляду, фітосанітарної експертизи (аналізів), нагляду, обстеження, моніторингу, знезараження об'єктів регулювання	8
8	Фітосанітарна експертиза (аналізи)	8
9	Розробка та застосування фітосанітарних заходів. Вимоги до документації при проведенні фітосанітарних процедур та відборі зразків	4
10	Виявлення та моніторинг регульованих шкідливих організмів. Вимоги до документації, яку надають суб'єктам господарювання територіальні органи Держпродспоживслужби та фітосанітарні лабораторії	6
11	Боротьба з регульованими шкідливими організмами. Платні послуги у сфері карантину рослин	4
12	Міжнародна торгівля та інформаційне забезпечення карантину рослин	4
	Разом	62

8. Методи навчання

Методи навчання:

- словесні: пояснення, лекція, інструктаж, розповідь, бесіда, навчальна дискусія;
- наочні: ілюстрування з використанням таблиць, мультимедійних засобів, схем, малюнків, демонстрування з використанням приладів та дослідів;
- практичні: виконання практичних робіт здобувачами вищої освіти;
- інтерактивні: ділова гра, кейс-метод.

Форми навчання: індивідуальна, групова, фронтальна, колективна, за місцем проведення занять – аудиторна та самостійна робота.

9. Методи контролю

- поточний контроль – систематична перевірка знань на практичних заняттях з використанням методів усного (опитування, доповідь), письмового (контрольна робота, реферат) контролю, презентації

результатів виконання самостійної роботи, практичного контролю на занятті, тестового контролю знань;

- підсумковий контроль проводиться зі змістових частин;
- підсумковий семестровий контроль з дисципліни – екзамен у письмовій формі, до якого допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно виконали навчальний план, отримали позитивні оцінки згідно вищенаведених методів контролю. Екзамен проводиться згідно графіку сесії, екзаменаційний білет включає 4 питання: два теоретичних, одне тестове й одне практичне.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістова частина 1							Змістова частина 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	ПК1	T7	T8	T9	T10	T11	T12	ПК2		
2/4	2/4	2/4	2/4	2/4	2/4	4/6	2/4	2/4	2/4	2/4	2/4	2/4	4/6	28/40	60/100

Розподіл балів за семестровими модулями		Аудиторні години				Види СРС			КР №1	КР №2
		письмові опитування	семінари	практичні	лабораторні	складання конспектів	розрахункова робота	реферат		
Змістова частина 1	Вартість виду роботи (в балах) min/max			1/2		1/2			4/6	
	Кількість видів роботи			6		6			1	
	Всього – 16/30 б.			6/12		6/12			4/6	
Змістова частина 2	Вартість виду роботи (в балах) min/max			1/2		1/2				4/6
	Кількість видів роботи			6		6				1
	Всього – 16/30 б.			6/12		6/12				4/6
Разом – 32/60 б.				12/24		12/24			4/6	4/6

Схеми оцінювання ДВНЗ «ХДАУ»

Національна диференційована шкала

Оцінка	Мін. рівень досягнень	Макс. рівень досягнень
Відмінно/Excellent	90	100
Добре /Good	74	89
Задовільно/Satisfactory	60	73
Незадовільно/Fail	0	59

Національна недиференційована шкала

Зараховано/Passed	60	100
Не зараховано/Fail	0	59

Шкала ECTS

A	90	100
B	82	89
C	74	81
D	64	73
E	60	63
Fx	35	59
F	1	34

Шкала ECTS недиференційована шкала

P	60	100
F	0	59

11. Методичне забезпечення

1. Макуха О. В. Методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни «Основи карантину рослин». Х.: Колос, 2020. 41 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Станкевич С.В. Методи огляду та експертизи підкарантинних матеріалів: навч. посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2017. 256 с.
2. Станкевич С.В., Забродіна І.В. Зовнішній і внутрішній карантин рослин: рекомендації до вивчення дисципліни. Харків, 2016. 38 с.
3. Закон України «Про карантин рослин». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3348-12#Text>.
4. Міжнародна конвенція про захист рослин. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_805#Text.

Допоміжна

1. Перелік регульованих шкідливих організмів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-19#Text>.
2. Перелік об'єктів регулювання для цілей контролю за переміщенням територією України, для цілей імпорту, експорту та реекспорту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1177-2019-%D0%BF#n707>
3. Порядок проведення інспектування, огляду, фітосанітарної експертизи (аналізів), повторної фітосанітарної (арбітражної) експертизи (аналізів), нагляду, обстеження, моніторингу, знезараження об'єктів регулювання, оформлення сертифікатів, передбачених Законом України «Про карантин рослин», контролю за проведенням огляду в частині відбору зразків та вибіркового контролю за проведенням фітосанітарної

експертизи (аналізів). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1177-2019-%D0%BF#n17>.

4. Деякі питання надання послуг Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, органами та установами, що належать до сфери її управління. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1348-2011-%D0%BF#n20>.

13. Інформаційні ресурси

1. Макуха О. В. Курс лекцій з дисципліни «Основи карантину рослин» на електронному носії, 2020 р.
2. Макуха О. В. Мультимедійні презентації з дисципліни «Основи карантину рослин», 2020 р.
3. Інтернет-ресурси:
Журнал «Захист і карантин рослин». URL: <http://zkr.ipp.gov.ua/index.php/journal>.
Сайт Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. URL: <https://dpss.gov.ua/>.
Сайт Головного управління Держпродспоживслужби в Херсонській області. URL: <https://dpss-ks.gov.ua/>.
Сайт Державної установи «Центральна фітосанітарна лабораторія». URL: <http://cfl.gov.ua/index.php?lang=ua>.
Сайт Херсонської обласної фітосанітарної лабораторії. URL: <http://www.fitolab.ks.ua/>
Сайт European and Mediterranean Plant Protection Organization. URL: <https://www.eppo.int/>.
4. Наукові бібліотеки:
Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10. URL: <http://www.dnsgb.com.ua/>
Наукова бібліотека ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», м. Херсон, вул. Стрітенська, 23. URL: <http://ksau.kherson.ua/nnb.html>
5. Навчально-інформаційний портал університету. URL: <http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/>
6. Сторінка кафедри ботаніки та захисту рослин на сайті університету. URL: <http://ksau.kherson.ua/agro/kafbotan.html>